

Anna Augustyniuk-Kram

Sprawozdanie z I ogólnopolskiej konferencji z zakresu patologii owadów "Stan obecny i kierunki badań z zakresu patologii owadów w Polsce" : Sękocin Stary, 6-7 marca 2012 r.

Studia Ecologiae et Bioethicae 10/2, 123-126

2012

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ANNA AUGUSTYNIUK-KRAM
Instytut Ekologii i Bioetyki, UKSW, Warszawa

**Sprawozdanie z I ogólnopolskiej konferencji
z zakresu patologii owadów *Stan obecny i kierunki
badań z zakresu patologii owadów w Polsce,*
Sękocin Stary, 6-7 marca 2012 r.**

W dniach 6-7 marca 2012 r. w Sękocinie Starym na terenie Instytutu Badawczego Leśnictwa (IBL) miała miejsce I ogólnopolska konferencja z zakresu patologii owadów pt. „Stan obecny i kierunki badań z zakresu patologii owadów w Polsce”. Współorganizatorem konferencji obok IBL był również Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach. Konferencja była skierowana do wszystkich pracowników nauki zajmujących się patologią owadów i miała na celu przede wszystkim integrację środowiska naukowego i ośrodków zajmujących się patogenami owadów i biologicznymi metodami ochrony roślin w Polsce.

W pierwszym dniu konferencji obrady podzielone były na dwa bloki tematyczne. Pierwszy blok obejmował historię badań nad patogenami owadów i biologicznymi metodami ochrony roślin w Polsce, natomiast drugi, stan obecny i kierunki badań prowadzonych z zakresu patologii owadów w krajowych ośrodkach naukowych. W pierwszym bloku tematycznym dotyczącym historii badań nad patogenami owadów w Polsce głos zabrały osoby, które w latach 50-tych i 60-tych ubiegłego wieku prowadziły pionierskie badania nad mikroorganizmami owadobójczymi i wykorzystaniem ich w biologicznych metodach ochrony upraw przed szkodnikami. Zwalczanie biologiczne wykorzystuje żywe organizmy w celu zwalczania organizmów szkodliwych dla roślin uprawnych i polega na introdukcji (wprowadzeniu) do populacji

zwalczanego szkodnika pasożytniczych lub drapieżnych zwierząt jak pierwotniaki czy nicienie, lub pasożytniczych mikroorganizmów, jak grzyby, bakterie czy wirusy. Sama idea wykorzystania jednych organizmów do walki z innymi, np. ze szkodnikami sięga bardzo odległych czasów. Zjawisko pasożytnictwo na owadach również nie jest nowe, ale dopiero w XIX wieku zwrócono uwagę na to czy nie wykorzystać tego faktu w walce z groźnymi szkodnikami upraw. Pierwsze próby stosowania owadobójczych mikroorganizmów takich jak bakterie czy grzyby to koniec XIX i początek XX wieku. Następnie, w latach 1930-1950 w wyniku intensywnego rozwoju metod chemicznych i ery DDT, oraz produkowanych na jego bazie chemicznych insektycydów zainteresowanie biologicznymi metodami drastycznie spadło. I dopiero lata 50- i 60-te ubiegłego wieku to renesans metod biologicznych i tworzenie podstaw współczesnej patologii owadów w Polsce i na świecie. Historię badań z zakresu patologii owadów i swój wkład w rozwój tej dziedziny wiedzy przedstawiły takie autorytety jak prof. Jerzy J. Lipa z Instytutu Ochrony Roślin – Państwowego Instytutu Badawczego z Poznania omawiając rolę badań z zakresu patologii owadów w rozwoju biologicznych metod ochrony roślin. Wykorzystanie entopatogenicznych mikroorganizmów w ochronie lasu przedstawiła prof. Barbara Głowacka z Instytutu Badawczego Leśnictwa w Sękocinie. Prof. Cecylia Bajan z byłego Instytut Ekologii PAN oraz prof. Stanisław Bałazy z Instytutu Środowiska Rolniczego i Leśnego PAN w Poznaniu przedstawili historię badań nad wykorzystaniem entomopatogenicznych grzybów w ochronie roślin. Wykorzystanie entomopatogenicznych nicieni w ochronie roślin przedstawili prof. Magdalena Jaworska z Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie i prof. Marek Tomalak z Instytutu Ochrony Roślin – PIB w Poznaniu, natomiast wykorzystanie entomopatogenicznych wirusów prof. Jadwiga Ziemińska z Instytutu Ochrony Roślin – PIB w Poznaniu.

W sesji popołudniowej w drugim bloku tematycznym prezentowały się krajowe ośrodki naukowe, w których prowadzone są badania z zakresu patologii owadów i biologicznych metod ochrony upraw przed szkodnikami. W 15-minutowych doniesieniach przedstawiło się aż 16 ośrodków zajmujących się tą tematyką. W prezentacjach multimedial-

nych prelegenci przedstawiali szczegółowo tematykę prowadzonych w swoich ośrodkach badań nad patologią owadów, metodykę, nowoczesny sprzęt, który wykorzystują w swojej pracy, oraz najważniejsze osiągnięcia i możliwości praktycznych zastosowań wyników swoich badań. Prezentowały się głównie ośrodki uniwersyteckie takie jak Uniwersytet w Białymstoku zajmujący się zwalczaniem szkodników za pomocą owadobójczych bakterii *Bacillus thuringiensis*, Uniwersytet Rolniczy w Krakowie, Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, Katolicki Uniwersytet Lubelski, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie prowadzące badania nad entomopatogennymi nicieniami, Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, Uniwersytet Rolniczy w Krakowie, Uniwersytet Warszawski prowadzące badania nad owadobójczymi grzybami oraz Uniwersytet Gdański i Gdański Uniwersytet Medyczny zajmujące się detekcją bakulowirusów przy użyciu technik PCR oraz analizą jakościową i ilościową lipidów powierzchniowych owadów w odpowiedzi na infekcję entomopatogenami. Swoje jednostki i badania prezentowały również inne (niż uniwersyteckie) ośrodki naukowe. Wśród nich wieloletnią tradycją w badaniach i doświadczeniem w stosowaniu owadobójczych mikroorganizmów w zwalczaniu szkodników w uprawach rolnych może poszczycić się Instytut Ochrony Roślin – PIB w Poznaniu oraz Instytut Badawczy Leśnictwa w Sękocinie, który prowadzi badania nad rozwojem metod biologicznych w ochronie lasu przed szkodnikami. Swoją problematykę badawczą dotyczącą możliwości stosowania biopreparatów do zwalczania owadów krwiopijnych przedstawił Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego – Państwowy Zakład Higieny, natomiast mechanizmy porażania owadów przez pasożytnicze grzyby zaprezentował Instytut Parazytologii PAN.

W drugim dniu konferencji odbyła się sesja posterowa, która pokażała w pełni różnorodność tematyki badawczej osób zajmujących się mikroorganizmami owadobójczymi i biologicznymi metodami zwalczania szkodników. Przedstawiono ponad 20 plakatów, od zastosowania technik molekularnych i analiz biochemicznych w badaniach podstawowych nad mikroorganizmami owadobójczymi, po praktyczne wykorzystanie w zwalczaniu konkretnych szkodników.

W drugim dniu konferencji odbyła się również dyskusja nad możliwościami tworzenia wspólnych projektów badawczych finansowanych z funduszy krajowych i europejskich. Przedstawiono możliwości i źródła takiego finansowania. Dyskutowano również nad pomysłem opracowania nowego podręcznika stanowiącego vademecum z zakresu patologii owadów, gromadzące podstawowe, ale i zarazem najnowsze osiągnięcia w tej dziedzinie. Wszyscy gorąco poparli pomysł opracowania takiego podręcznika, zważywszy na fakt, że ostatni taki podręcznik wydany był jeszcze w latach siedemdziesiątych ubiegłego wieku.

W mojej opinii konferencja była bardzo owocna. W trakcie konferencji uczestnicy zapoznali się z aktualną sytuacją w obszarze badań oraz głównymi kierunkami rozwoju patologii owadów w kraju, co było głównym celem konferencji (prezentacje z niektórych referatów wygłoszonych na konferencji można znaleźć na stronie IBL (<http://www.ibles.pl/>) w zakładce I ogólnopolska konferencja z zakresu patologii owadów). Wszyscy uczestnicy zgodzili się, że do tej pory brakowało w kraju takiej konferencji, która gromadziłaby tych, którzy zajmują się patogenami owadów i biologicznymi metodami ochrony roślin, oraz była miejscem wymiany wiedzy i doświadczeń, dlatego też poparli gorąco ideę kontynuowania tego typu spotkań środowiska zajmującego się tą problematyką badawczą, co miejmy nadzieję przyczyni się w przyszłości do promocji badań i do zawiązywania większej współpracy. Wstępnie ustalono, że II konferencja odbędzie się w pierwszych dniach marca 2013 roku w Krakowie.